

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/82/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318202545
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4318202545.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v spore žalobkyne: G.. P. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. D., A. XXX/X, proti žalovanému: H. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., H. XXXX/X, o zaplatenie 1 800 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 12C/33/2018-113 z 13. januára 2020, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Levice (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom č. k. 12C/33/2018-113 z 13. januára 2020, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 800 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 451 ods. 1, § 452 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo len „OZ“).

3. V odôvodnení poukázal na to, že žalobkyňa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 10. 06. 2018 a doplnenou dňa 20. 07. 2018 žiadala, aby súd titulom vydania bezdôvodného obohatenia zaviazal žalovaného jej zaplatiť sumu 1 800 eur a náhradu trov konania. V žalobe uviedla, že na účet žalovaného X bolo omylom vložených 2 000 eur, a to dňa 29. 06. 2016 suma 500 eur, 29. 06. 2016 suma 250 eur, 02. 07. 2016 suma 750 eur a 06. 07. 2016 suma 500 eur. Žalovaného vyzvala na vrátenie finančných prostriedkov, na výzvy nereagoval. Potom ako 16. 06. 2017 podala návrh na vydanie platobného rozkazu, jej bolo vrátených 200 eur a následne zaslané aj čestné prehlásenie od matky žalovaného, ktorá sa priznala, že peniaze minula ona a dlh splatí. Ku dňu podania žaloby sa tak nestalo, napriek tomu, že matka žalovaného priznala aj pred vyšetrovateľom, že peniaze minula ona na nájomné, elektrinu, a prehlásila, že dlh bude splácať, neučinila tak. Žalovaný (jej syn) o ničom nevedel, avšak účet, na ktorý boli poukázané finančné prostriedky v uvedenej výške je jeho. Žalobkyňa uviedla, že finančné prostriedky, ktoré boli poukázané z účtu SK XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX vedený v X. sporiteľni, a. s., z ktorého boli uvedené platby poukázané, bol účtom jej manžela, no mala dispozičné právo nakladať s peniazmi a finančné prostriedky, ktoré boli prevedené na účet žalovaného, išlo o finančné prostriedky získané z predaja nehnuteľnosti.

4. Okresný súd Levice dňa 27. 08. 2018 vydal platobný rozkaz, ktorým zaviazal žalovaného žalobkyni zaplatiť sumu 1 800 eur a náhradu trov konania vo výške 16,50 eura. Voči platobnému rozkazu podal v zákonnej lehote žalovaný odpor, ktorým namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v konaní s tým, že poukázal na to, že v čase, keď boli vykonané mylné platby bol maloletý. S účtom, ktorého bol majiteľom disponovala jeho matka O. A.. Namietal, že žalobkyňa nikdy neuplatnila reklamáciu v banke na mylný prevod a banka ho ako majiteľa účtu nikdy nevyzvala k žiadnemu vyjadreniu k reklamáci. Okresný súd Levice uznesením č. k. 12C/33/2018-68 v zmysle § 224 CSP opravil výrok II. platobného rozkazu Okresného súdu Levice č. k. 12C/33/2018-51 v časti trov konania. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. 12. 2018. Uznesením č. k. 12C/33/2018-70 súd zrušil platobný rozkaz č. k. 12C/33/2018-51 v spojení s opravným uznesením č. k. 12C/33/2018-68 z 15. 11. 2018 v zmysle § 267 ods. 3 CSP.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k odporu uviedla, že odpor neobsahuje vecné odôvodnenie, pričom je nesporné, že finančné prostriedky boli prevedené na účet žalovaného, ktorý zodpovedá tak za pohyby na účte, ako majiteľ účtu v plnej miere. Podľa jej názoru jej nebolo potrebné uplatniť reklamáciu cez banku, keďže reklamácia sa podáva vtedy, ak nie je známy príjemca mylnej platby, pričom sama vedela, že majiteľom účtu je žalovaný, ktorý to v odpore doznal. Žalobu podala voči majiteľovi účtu, pričom jeho matka sa síce zaviazala splácať sumu, podpísala aj čestné prehlásenie z vlastnej iniciatívy, avšak i po poukázaní čiastočnej platby ďalšie peniaze nepoukázala. Finančné prostriedky, ktoré boli poukázané mylne na účet, neboli pôžičkou, išlo o sumu, ktorú previedla matka žalovaného z účtu jej manžela, ktoré patrili výlučne jej, t. j. žalobkyni bez jej ako aj manželovho vedomia a súhlasu. Medzi ňou a žalovaným neexistoval žiadny zmluvný vzťah, nebola uzavretá ani zmluva o pôžičke, takže na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu.

6. Žalovaný sa vo vyjadrení k odporu uviedol, že mu nie sú známe žiadne nové skutkové okolnosti, pričom poznamenal, že žalobkyňa chcela dobrovoľne pomôcť jeho matke, sama zaslala dobrovoľne ľubovoľné čiastky na jeho účet pre jeho matku, hoci matka v tom čase mala vlastný osobný účet. Doznal, že bol majiteľom účtu, na ktorý boli poukázané finančné prostriedky, avšak matka bola jeho disponentom, keďže v tomto čase bol maloletý.

7. Súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie, z ktorého zistil, že nebolo sporné, že na účet žalovaného bola v období od 29. 06. 2016 do 06. 07. 2016 poukázaná platba celkovo vo výške 2 000 eur z účtu vedeného v X. sporiteľni, a.s., č. SK XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, a to dňa 29. 06. 2016 suma 500 eur, 29. 06. 2016 suma 250 eur, 02. 07. 2016 suma 750 eur a 06. 07. 2016 suma 500 eur. Nebolo sporné ani to, že v čase, kedy boli tieto finančné prostriedky poukázané na účet žalovaného, bol žalovaný maloletý a jeho matka ako zákonná zástupkyňa bola disponentkou uvedeného účtu. Bolo preukázané, že matka žalovaného sa zaviazala tieto finančné prostriedky vrátiť, čo vyplýva z čestného prehlásenia z 07. 07. 2017. Z poukázaných platieb celkovo vo výške 2 000 eur bolo vrátených 200 eur zo strany matky žalovaného, čo bolo potvrdené žalobkyňou aj matkou žalovaného. Žalobkyňa uviedla, že matka žalovaného sa dostala k číslu účtu a následne tieto poukázala vo výške 2 000 eur na účet jej syna, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Splnomocnená zástupkyňa žalovaného uviedla, že finančné prostriedky vo výške, ktorá nebola sporná, poukázala na účet žalovaného žalobkyňa s tým, že ani žalovaný ani jeho matka nepožiadala o poskytnutie žiadnej pôžičky. Bolo tak nesporné, že finančné prostriedky, ktoré boli poukázané na účet žalovaného, boli poukázané bez preukázaného právneho dôvodu, teda bez zmluvného vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným, resp. zmluvného vzťahu medzi žalobkyňou a matkou žalovaného. Nesporné bolo, že finančné prostriedky vo výške 2 000 eur boli poukázané na účet žalovaného. V konaní nebol preukázaný žiadny zmluvný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným. Splnomocnená zástupkyňa žalovaného uviedla, že žalobkyňa tieto finančné prostriedky poukázala na účet žalovaného bez toho, že by o tieto žalovaný požiadal, s tým, že v konaní tieto skutočnosti preukázané neboli.

8. Súd prvej inštancie sa zaoberal pasívnou vecnou legitímáciou namietanou žalovaným, k čomu uviedol, že žalovaný je pasívne vecne legitímovaný, pričom to vyplýva z vykonaného dokazovania a skutočností, ktoré neboli rozporované. Mal za preukázané, že bol majiteľom účtu, na ktoré boli poukázané bez právneho dôvodu finančné prostriedky vo výške 2 000 eur, pričom nebol preukázaný žiadny zmluvný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, resp. medzi žalobkyňou a zástupkyňou žalovaného. Považoval za bezpredmetné, že sporné finančné prostriedky mohli byť spotrebované matkou žalovaného, ktorá ako vyplýva aj z čestného prehlásenia sa zaviazala sumu 2 000 eur žalobkyni aj vrátiť. Bolo zrejmé, že bolo poskytnuté plnenie na účet žalovaného bez právneho dôvodu, preto je žalovaný povinný bezdôvodné

obohatenie vo výške 1 800 eur žalobkyni vydať, ako majiteľ účtu, na ktorý boli finančné prostriedky poukávané, keďže osobou povinnou vydať bezdôvodné obohatenie nie je osoba, ktorá predmet plnenia mala vo svojej držbe, alebo ktorá osoba takéto plnenie skutočne aj spotrebovala, ale osoba, ktorá bola adresátom takéhoto plnenia, v tomto prípade majiteľ účtu, teda adresátom plnenia bez právneho dôvodu, s tým, že žalovaný sa môže domáhať svojho nároku od splnomocnenej zástupkyňi, teda od svojej matky, ktorá tieto finančné prostriedky pravdepodobne spotrebovala.

9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej náhrade trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, alebo odmietol odvolanie ako nedôvodné a zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania. Zároveň uviedol, že ak odvolací súd dospeje k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, žiada o povolenie splatenia dlžnej sumy v pravidelných mesačných splátkach vo výške 50 eur, pretože toho času nemá trvalé zamestnanie, ale je na absolventskej praxi a maximálnym mesačným príjmom 137 eur. Iný príjem nemá. Odvolanie odôvodnil s poukazom na § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/, f/, g/ a h/ CSP. Konštatoval, že súd prvej inštancie sa nedostatočne venoval celej záležitosti, pretože od žalovaného vyžadoval predloženie dôkazov, ktoré od žalobkyne nežiadal. Prvoinštančný súd neskúmal, či žalobkyňa bola skutočne disponentkou bankového účtu, z ktorého boli finančné prostriedky prevedené, pričom na druhej strane prvoinštančný súd neakceptoval, že disponentkou bankového účtu žalovaného bola jeho zákonná zástupkyňa - matka. Mal za preukázané, že spor mal byť vedený proti matke žalovaného a v konaní je nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Zdôraznil, že finančné prostriedky žalobkyňa previedla na jeho účet na základe ústnej dohody s matkou žalovaného. Ak žalobkyňa vykonala mylnú platbu, mala podať v banke reklamáciu a takým spôsobom sa domáhať finančných prostriedkov. Žalobkyňa platby zrealizovala v úmysle pomôcť matke žalovaného, pričom si zvolila jeho účet aj napriek skutočnosti, že mala v tom čase zriadený vlastný bankový účet.

11. Opätovne zdôraznil, že v čase sporných platieb bola jedinou disponentkou matka žalovaného, ako jeho zákonná zástupkyňa, keďže bol v danom čase maloletý, preto má byť v danej veci za zodpovednú považovaná jeho matka. Spochybnil tvrdenie žalobkyne, že dal sľub vyšetrotvateľovi policajného zboru, že uvedené finančné prostriedky žalobkyni uhradí. Toto jej tvrdenie nebolo preukázané. Záverom vzniesol opätovne námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, a to s poukazom na § 61 a § 62 CSP. Žalobkyňa tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, čo poprel. Zároveň namietol aj aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyne, pretože účet, z ktorého boli finančné prostriedky prevedené, nie je jej.

12. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že na pojednávanie dňa 13. 01. 2020 sa žalovaný nedostavil a poslal za seba matku. Uviedla, že súhlasila aj s možnosťou skončiť vec zmierom, no neprišlo k nemu. Matka žalovaného priznala, že peniaze minula na potreby svojej rodiny a seba. Zároveň oznámila, že peniaze má nachystané a vráti ich. Podpísala aj čestné prehlásenie pred notárom, že dlžnú sumu uhradí v ňou stanovených splátkach, čo sa nestalo. Prehlásila, že čestné vyhlásenie podpísala len na to, aby žalobkyni zalepila oči a dala pokoj žalovanému, čiže nemala vôbec v úmysle dlh splatiť. Na pojednávaní žiadala, aby sa dlh vymáhal od nej. Žalovaná tvrdila, že žalobkyňa jej svojvoľne posielala peniaze na účet jej syna, čo poprela, pretože číslo jeho bankového účtu nepoznala. Matka žalovaného nepredložila žiaden dôkaz o tom, nijako neboli porušené žiadne jej práva, žiadna vada zistená nebola a rozhodnutie bolo vyhlásené na základe starostlivo zisteného skutkového stavu. Poprela existenciu akejkoľvek dohody medzi ňou a žalovaným alebo jeho matkou. Zdôraznila, že v predmetnej veci nešlo o žiaden dar. Nesúhlasila so splácaním dlhu v splátkach. Poukázala na predchádzajúce dohody, ktoré neboli splnené. Uviedla, že by súhlasila so splátkami vo výške a frekvencii platieb ako boli žalovanému uhrádzané, a ktoré mal do 30 dní od prijatia vrátiť. Žalovaný prijal finančné prostriedky pred 44 mesiacmi a mohol ich dávno vrátiť, a to aj v splátkach. Doposiaľ brala ohľad na vek žalovaného, avšak má v úmysle nárokovať si aj úroky z omeškania podľa zákona samostatnou žalobou. Do pozornosti dala skutočnosť, že O. chcela previesť vinu zo syna na seba len preto, že by to vedela vyriešiť osobným bankrotom, čím by sa vyhla splateniu dlhu, čo často spomínala. Záverom navrhla odvolaciemu súdu prvoinštančného rozhodnutie napadnuté odvolaním potvrdiť.

13. K vyjadreniu žalobkyne k odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že tvrdenie žalobkyne o vôli uzavrieť zmluvu nie je pravdivé. Rovnako tak je nepravdivé tvrdenie, že matka žalovaného prevádzala peniaze na synov účet. Na jeho účet zaslala finančné prostriedky žalobkyňa po dohode s matkou žalovaného dobrovoľne, aby im pomohla v ťažkej situácii. Trestné oznámenie, ktoré žalobkyňa podala bolo odmietnuté, pričom navrhol, aby odvolací súd pripojil k tomuto konaniu vyšetrovací spis. Poprel, že by mala jeho matka mať vyhlásený osobný bankrot, ide len o úvahy žalobkyne. Poukázal na existujúcu komunikáciu medzi žalobkyňou a matkou žalovaného, ktorá preukazuje skutočný stav vecí.

14. K vyjadreniu žalovaného k vyjadreniu žalobkyne sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že sa pridrižiava svojich skorších podaní. Žalovaný doposiaľ nepredložil žiaden relevantný dôkaz o tom, že by splnil dlh voči žalobkyňi. Pokiaľ ide o návrh na uzavretie zmluvy, tento matka žalovaného odmieta. Žalovaný sa mylne domnieva, že uzavretie zmluvy znamená odpustenie dlhu. Záverom dodala, že žalovaný aj s matkou len naťahujú konanie. Ku skutku sa priznal, prijatie finančných prostriedkov vyplýva z výpisu účtu, matka žalovaného potvrdila, že peniaze minuli, preto nie je pochybnosť o tom, že žaloba je dôvodná.

15. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenia povinnosti ustanovenej v § 219 ods. 3 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

16. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

17. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie.

18. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej sumu 1 800 eur spolu s trovami konania. Žalovaný nárok si uplatňuje titulom bezdôvodného obohatenia, a to z dôvodu, že omylom sa zrealizovali platby na bankový účet číslo č. X v celkovej výške 2 000 eur, a to v platbách dňa 29. 06. 2016 vo výške 500 eur, 29. 06. 2016 vo výške 250 eur, 02. 07. 2016 vo výške 750 eur a 06. 07. 2016 vo výške 500 eur. Žalovaného vyzvala na vrátenie finančných prostriedkov, na výzvy nereagoval. Dňa 16. 06. 2017 doručila súdu prvej inštancie návrh na vydanie platobného rozkazu, na základe čoho jej žalovaný vrátil sumu 200 eur, zvyšok nevrátil.

19. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keďže bola jeho argumentácia vecne správna a spravodlivá. Všetky dôvody, ktoré žalovaný uvádzal v odvolaní vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku.

20. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa žalovaného v odvolaní namietaných skutočností je správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská účastníkov konania k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalovaný sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu

prvej inštancie nestotožňuje neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel a v časti ju zamietol.

21. Vychádzajúc z podaného odvolania, žalovaný namietal nedostatky v napadnutom rozhodnutí najmä v tom, že súd prvej inštancie nevykonal riadne dokazovanie, z ktorého by bolo možné zistiť skutočný stav vecí, namietal neexistenciu pasívnej vecnej legitímácie - majúc za to, že žalovaná by mala byť jeho matka, ďalej zdôraznil, že v danej veci nemôže ísť o bezdôvodné obohatenie, keďže finančné prostriedky boli na jeho účet prevedené pre jeho matku na základe ústnej dohody žalobkyne s matkou žalovanej. Na preukázanie svojich tvrdení navrhol vykonať nové dôkazy. Zároveň uviedol, že v prípade, ak by sa odvolací súd stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, požiadal o možnosť splácať dlh v splátkach.

22. Odvolací súd sa v prvom rade vysporiadaval s námietkou absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v konkrétnom prípade a naplnením zákonných predpokladov vzniku bezdôvodného obohatenia. V tomto smere dospel odvolací súd k záveru, že sa stotožňuje s právnym posúdením nároku žalobkyne ako nároku z bezdôvodného obohatenia, konkrétne z bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Treba konštatovať, že žalovaný bol a je synom osoby, ktorá peniaze z účtu spotrebovala.

23. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania bolo nad mieru všetkých pochybností preukázané, že bol zrealizovaný prevod finančných prostriedkov na bankový účet žalovaného, bez akéhokoľvek zmluvného základu. Samotnú skutočnosť kto a za akých okolností prevod zrealizoval, zisťovaná nebola. Existencia ústnej dohody medzi matkou žalovaného a žalobkyňou predmetom, ktorej bol prevod finančných prostriedkov na bankový účet žalovaného celkovo vo výške 2 000 eur nebola preukázaná. Na strane druhej, žalobkyňa preukázala, že tieto finančné prostriedky boli odoslané bez toho, aby existoval právny dôvod. Vychádzajú z vykonaného dokazovania a spravodlivého, zákonného usporiadania vzťahov, odvolací súd dospel k zhodnému záveru ako súd prvej inštancie, pričom v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa v otázke vyhodnotenia dôkazov preukazujúcich existenciu bezdôvodného obohatenia v celom rozsahu stotožňuje.

24. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

25. Podľa § 452 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

26. V nadväznosti na námietky žalovaného ohľadom existencie bezdôvodného obohatenia a pasívnej vecnej legitímácie žalovaného odvolací súd na podporu správnosti napadnutého uznesenia dodáva, že bezdôvodné obohatenie predstavuje jeden z dôvodov vzniku mimozáväzkového (nezmluvného) právneho vzťahu. Na jeho vznik zákon vyžaduje kumulatívne splnenie viacerých predpokladov. Ak niektorý z týchto predpokladov nie je naplnený, nie je možné hovoriť o bezdôvodnom obohatení. Jedným z týchto predpokladov je objektívna fakticita vzniku majetkovej výhody, či prospechu, ktorá je merateľná a vyjadriteľná v peniazoch. Pojmovým znakom tohto faktického stavu však musí byť absencia relevantného právneho dôvodu vzniku tohto obohatenia. Majetková nerovnováha subjektov právnych vzťahov musí vzniknúť bezdôvodne. K vzniku právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia musí byť splnená aj ďalšia podmienka, a to, že toto obohatenie musí ísť „na úkor“ iného subjektu práva. To znamená, že majetkový prírastok jedného subjektu sa musí v určitej peniazmi vyjadriteľnej miere prejavíť v majetkovej sfére iného subjektu. Musí teda existovať určitá kauzálna väzba medzi obohatením sa jedného subjektu (majetkový prospech) a úbytkom (ujmou) v majetkovej sfére iného subjektu.

27. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že „záväzkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikne len za splnenia určitých (zákonných) predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (obohateného), protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmou inej určitej osoby. Napokon, že nejde o prípad, kedy Občiansky zákonník napriek majetkovému prospechu bezdôvodné obohatenie výslovne vylučuje. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo

bezdôvodné obohatenie získané“ (sp. zn. 2Cdo/92/2010). Rovnako aj z českej judikatúry k inštitútu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka vyplýva, že „o bezdôvodné obohatenie ide vtedy, ak sa plnením niekomu dostalo majetkovej hodnoty vyjadrenej tým, že v jeho majetku došlo buď k zvýšeniu aktív (§ 451 ods. 2) alebo k zníženiu pasív (§ 454). Aktivne legitimovaným subjektom k uplatneniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 456) je ten, na koho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. Kto je v rámci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie pasívne legitimovaný, vyplýva z § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka; je ním ten, koho majetok sa na úkor druhého neoprávnene zväčšil, alebo u koho nedošlo k zmenšeniu majetku, hoci k tomu malo v súlade s právom dôjsť“ (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/2457/2013).

28. Pokiaľ ide o všeobecné doktrínálne vymedzenie skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu, ktorú súd prvej inštancie aplikoval aj na rozhodovanú vec uvádza, že: „Ťažiskom tejto skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia je poskytnutie plnenia jedným subjektom druhému subjektu, bez počiatočnej existencie akéhokoľvek právneho dôvodu tohto plnenia. Podstatným pojmovým znakom tohto prípadu bezdôvodného obohatenia je však vždy to, aby osoba poskytujúca plnenie nedisponovala subjektívnou vedomosťou o tom, že plní bez právneho dôvodu. Ak by osoba poskytujúca plnenie takouto vedomosťou preukázateľne disponovala, mohlo by takéto konanie byť posúdené ako dar. V praxi však bude zrejme mimoriadne náročné odlíšiť takýto dar od plnenia bez právneho dôvodu“ (k tomu viď Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 1591). Taktiež judikatúra sa ustálila na tom, že „nároky na vrátenie neoprávneného majetkového prospechu (t. j. nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia) vzniknutého plnením bez právneho dôvodu zahŕňujú predovšetkým nároky získané tým, že poskytnuté plnenie od počiatku nemalo právny dôvod“ (viď rozhodnutie R 1/79).

29. V nadväznosti na uvedené východiská k inštitútu bezdôvodného obohatenia a osobitne k skutkovej podstate bezdôvodného obohatenia ako majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu platí, že o bezdôvodné obohatenie ide výlučne vtedy, ak dôjde k majetkovej ujme na strane osoby oprávnenej z bezdôvodného obohatenia a tomu zodpovedajúcemu majetkovému prospechu na strane obohateného a zároveň na tento majetkový prospech neexistoval na strane obohateného právny dôvod. Pokiaľ ide o skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ako majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu, je zjavné, že k jej naplneniu okrem už uvedených podmienok dochádza vtedy, ak oprávnený z bezdôvodného obohatenia poskytoval obohatenému plnenie, na ktoré od počiatku (t. j. od okamihu, kedy ho oprávnený začal obohatenému poskytovať) nebol žiadny právny dôvod pre takéto plnenie za predpokladu, že o tom nemal subjektívnu vedomosť.

30. Uvedeným odvolací súd reagoval na námietky žalovaného ohľadom nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného a existencie bezdôvodného obohatenia, keď bolo nad mieru všetkých pochybností preukázané, že k bezdôvodnému obohateniu prišlo, keďže boli zrealizované platby na prevod finančných prostriedkov na bankový účet žalovaného, pričom tak konala bez právneho dôvodu, teda už v čase, kedy tak konala, tento dôvod neexistoval a žalovaný ako majiteľ účtu sa na jej úkor o sumu 1 800 eur (po vrátení sumy 200 eur) obohatil, keďže ako bolo vyššie uvedené, prišlo k zníženiu majetku žalobkyne na jednej strane a zväčšeniu majetku žalovaného na strane druhej, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu, pričom medzi uvedeným existuje kauzálny nexus. Týmto boli naplnené všetky zákonné predpoklady vzniku bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu.

31. Pokiaľ ide o námietky žalovaného, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci, preto dospel k nesprávnym právnym záverom, odvolací súd uvádza, že je potrebné zdôrazniť, že okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno, napríklad preukázať uzavretie zmluvy a poskytnutie plnenia podľa nej. Pokiaľ sú tieto skutočnosti preukázané, žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Žalovaný nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť, musí určité skutočnosti tvrdiť a na svoje tvrdenie musí označiť dôkazy. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi strany sporu v závislosti

na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti účastníkov hmotnoprávneho vzťahu (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 22. 09. 2010, sp. zn. 3 M Cdo 6/2010).

32. Žalovaný v odvolaní namietal spôsob, akým prvoinštančný súd vykonával dokazovanie, majúc za to, že sa nedostatočne venoval veci. Odvolací súd v tomto smere uvádza, že v sporovom konaní v zmysle prejednávanej zásady je navrhovanie dôkazov primárnou úlohou strán. Súd môže vykonať dôkazy bez návrhu len v zákonom ustanovených prípadoch. Navrhovanie dôkazov v prvoinštančnom konaní je limitované v rámci právnej úpravy sudcovskej koncentrácie konania a zákonnej koncentrácie konania. Sudcovská koncentrácia konania znamená povinnosť strán uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Sudcovská koncentrácia limituje navrhovanie dôkazných prostriedkov počas celého konania s prihliadnutím na aktivitu strán, ktorých cieľom by malo byť rýchle a hospodárne vyriešenie ich vzájomného sporu. Zákonná koncentrácia konania stanovuje konečný limit navrhovania dôkazov, a to tak, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Navrhovanie dôkazných prostriedkov v odvolacom konaní upravuje § 366 CSP, ktoré uvádza taxatívne stanovuje prípady, pri ktorých je možné v odvolaní použiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní na prvej inštancii, a to ak sa týkajú procesných podmienok; sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu; má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

33. Podstatou prejednávanej zásady je skutočnosť, že súd vykonáva tie dôkazy, ktoré navrhli jednotlivé strany v priebehu konania. Pritom je v zmysle § 185 ods. 1 CSP oprávnený rozhodnúť, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. V sporovom konaní je súd oprávnený vykonať dôkaz aj bez návrhu, avšak len v prípadoch ustanovených zákonom. Súd nie je oprávnený vykonať iné dôkazy, ak CSP neustanovuje inak. Týmto prístupom sa ukladá stranám povinnosť byť aktívny v konaní v prípade, ak chcú byť v ňom úspešní. Súd môže v sporovom konaní vykonať dôkaz aj bez návrhu, ak ide o dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou; ak ide o dôkazy, ktorými sa zisťuje, či sú splnené procesné podmienky, či navrhované rozhodnutie bude vykonateľné alebo cudzie právo. V kontexte uvedeného odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 6/92 z 26. marca 1992, vychádzajúc z ktorého možno dospieť k záveru, že nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom.“

34. Záverom dokazovania je hodnotenie dôkazov. Pri hodnotení dôkazov súdom sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, v zmysle ktorej súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Hodnotenie dôkazov súdom však nemožno považovať za ľubovôľu súdu, ale naopak „hodnotiacia úvaha súdu musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci, nesmie byť v rozpore s prírodnými zákonmi, musí byť preskúmateľná v inštančnom postupe a pod.“ Výsledky dokazovania následne opíše v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej v súlade s § 220 CSP, v zmysle ktorého je povinnosťou súdu uviesť v odôvodnení rozsudku ktoré dôkazy vykonali, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

35. V súvislosti s vyššie opísaným odvolací súd dospel k záveru, že námietky spochybňujúce procesný postup súdu - konkrétne v štádiu dokazovania, sú nedôvodné. Zodpovednosť za to, či v civilnom procese strany preukážu svoje tvrdenia, je výlučne na nich, pričom tak žalobca ako aj žalovaný rozhodujú o tom, ktoré dôkazy súdu predložia. Žalobca má v prvom rade povinnosť tvrdenia. Na podporu svojho tvrdenia je povinný označiť dôkazy, ktoré podľa jeho názoru môžu prispieť k objasneniu veci a zároveň je povinný ich k žalobe pripojiť, ak to ich povaha pripúšťa. Ak žalovaný nesúhlasí so skutkovými tvrdeniami žalobcu, môže tieto poprieť a na preukázanie svojich tvrdení označiť alebo predložiť dôkazy. Súd následne rozhodne, ktoré skutočnosti sú medzi stranami nesporné, ktoré zostali sporné a rozhodne, ktoré z predložených (označených) dôkazov na odstránenie spornosti vykoná.

36. V danej veci však možno jednoznačne konštatovať, že žalovaný bol v konaní pokiaľ ide o predkladanie dôkazov pasívny, opakovane argumentoval tým, že by žalovaná mala byť jeho matka,

pretože táto disponovala s finančnými prostriedkami na jeho bankovom účte a táto ich aj minula. Týmto vyjadrením potvrdil pravdivosť tvrdení žalobkyne o poukázaní finančných prostriedkov vo výške 2 000 eur na jeho účet a uvedené skutočnosti už nebolo potrebné v konaní preukazovať. Uvedené odvolací súd jednoznačne vylúčil, keď vyššie objasnil, že pasívna vecná legitímácia v danom spore je daná u žalovaného, ktorý sa ako majiteľ bankového účtu - teda adresát plnenia, na ktorý boli finančné prostriedky vo výške 1 800 eur z účtu žalobkyne prevedené, týmto spôsobom na jej úkor obohatil, pričom nie je rozhodujúce ako s týmito prostriedkami naložil a kto s nimi hospodáril. Prostriedky prevedené na bankový účet iného majú charakter pohľadávky z bankového účtu.

37. V nadväznosti na zásadu zákonnej a sudcovskej koncentrácie v spojení s ustanovením o vykonaní nových dôkazov v odvolacom konaní odvolací súd uvádza, že návrhy na doplnenie dokazovania pripojením vyšetrovacieho spisu, resp. vyžiadaním si SMS komunikácie medzi žalobkyňou a matkou žalovaného nie sú v danej veci prípustné, a to práve z dôvodu, že tieto návrhy na doplnenie dokazovania mohol navrhnuť v konaní pred súdom prvej inštancie (pripojenie vyšetrovacieho spisu) a rovnako tak ho mohol predložiť, pokiaľ ide o SMS komunikáciu. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že súd nie je vychádzajúc z platnej právnej úpravy vykonávať takéto dôkazy bez návrhu, pretože sporové konanie je kontradiktórne a zachováva zásadu rovnosti strán. Súd je podľa princípu formálnej pravdy viazaný tvrdeniami strán a nemá povinnosť zisťovať skutočný stav veci - dokazuje sa len to, čo tvrdia strany na základe nimi predložených a označených dôkazov. Keďže žalovanému v predložení navrhovaných dôkazov nebránili žiadne okolnosti počas prvoinštančného konania a zároveň nejde o nové dôkazy, ktoré by bolo možné v odvolacom konaní vykonať, majúc pritom oporu v § 366 CSP, potom odvolací súd musí konštatovať, že tieto dôkazy nemôže vykonať ani odvolací súd.

38. Žalovaný v odvolaní uviedol, že pre prípad, keby odvolací súd dospel k vecnej správnosti napadnutého rozsudku, žiada o povolenie splácania žalobkyňi priznanej sumy v pravidelných mesačných splátkach vo výške 50 eur, poukazujúc pritom na svoje zárobkové pomery. Odvolací súd reagujúc na žiadosť žalovaného dospel k záveru, a to, že nie je dôvod, pre ktorý by mal odvolací súd takejto žiadosti vyhovieť. Žalovaný mal možnosť vrátiť žalobkyňi bez právneho dôvodu prijaté finančné prostriedky, a to už dlhšiu dobu, preto by bolo nespravodlivé, aby súd poskytol takúto výhodu žalovanému. Je potrebné zdôrazniť, že ak by odvolací súd vyhovel žiadosti o povolenie splátok, žalovaný by splácal sumu 1 800 eur po dobu 36 mesiacov, t. j. 3 roky, čo je neúmerne dlho k tomu, že k bezdôvodnému obohateniu prišlo už v roku 2016, a teda žalobkyňa už v súčasnosti nemôže po dobu približne 5 rokov disponovať s vlastnými finančnými prostriedkami a nemohla by tak disponovať ani ďalšie 3 roky, čo neprímerane zasahuje do práv žalobkyne a poskytuje výhodu žalovanému, ktorý mal po celý čas vedomosť o tom, že sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobkyne. Poukazujúc na tieto okolnosti prípadu odvolací súd nemôže vyhovieť predmetnej žiadosti žalovaného.

39. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP.

40. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní procesne úspešnej žalobkyňi voči žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože si žiadne neuplatnila a ani jej žiadne nevznikli.

61. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).